

Afdeling	: VTH - Vergunningen, Toezicht en Handhaving	Raadsvoorstel: DJ-831059
Naam opsteller voorstel	: Karin van de Water en Anouk Cramers (0495-575251 / 575227)	Zaaknummer: 831056
Portefeuillehouder	: drs. G.J.W. (Geert) Gabriëls	

Onderwerp

Aanvraag omgevingsvergunning (milieu) geitenhouderij Grotesteeg 8a.

Voorstel

1. Kenbaar maken van eventuele wensen en bedenkingen betreffende het voornemen om de gevraagde omgevingsvergunning (milieu) van een geitenhouderij aan de Grotesteeg 8a te weigeren totdat de resultaten van de gezondheidsonderzoeken bekend zijn.
2. Kennis te nemen van de memo over de juridische consequenties van het voorbereidingsbesluit van de provincie van 27 mei 2019 voor de lopende aanvragen.

Inleiding

De heer P.R. Schram en mevrouw H.A. van der Pol hebben het voornemen de pluimveehouderij aan de Grotesteeg 8a te wijzigen naar een opfokgeitenhouderij. Op 16 maart 2018 is hiervoor een aanmeldingsnotitie mededeling vormvrije m.e.r.-beoordeling ontvangen. Op 11 juni 2018 heeft de B&W besloten dat, voordat een omgevingsvergunning beperkte milieutoets kan worden ingediend, de milieugevolgen eerst onderzocht moeten worden in een milieueffectrapport (MER). Op 16 augustus 2018 is als voorbereiding op de MER een Notitie Reikwijdte en detailniveau Milieueffectrapportage (Notitie RDN) ingekomen. Op 4 december 2018 is het advies over de Reikwijdte en detailniveau (advies RDN) door B&W vastgesteld.

Op 27 mei 2019 is een aanvraag inclusief Milieueffectrapportage (MER) ingediend voor de locatie aan de Grotesteeg 8a. Op deze aanvraag moet een ontwerpbesluit genomen worden. Uiterlijk 8 januari 2020 moet het definitieve besluit genomen worden.

Beoogd effect/doel

De raad in de gelegenheid te stellen wensen of bedenkingen kenbaar te maken om zo een weloverwogen ontwerpbesluit te kunnen nemen betreffende het voornemen om de gevraagde omgevingsvergunning van een geitenhouderij aan de Grotesteeg 8a te weigeren.

Argumenten

Milieusituatie

In onderstaande tabellen is het verschil tussen de vergunde en aangevraagde situatie weergegeven. Hierbij is de emissie de uitstoot bij de bron en de immissie de belasting bij de omliggende gevoelige objecten (woningen of natuurgebieden). Bij de beoordeling van een aanvraag wordt conform de geldende wet- en regelgeving gekeken naar de immissies. De emissies zijn van belang voor het berekenen van de immissies.

Emissie	Vergunde situatie	Aanvraag 27-05-19	Verschil
Ammoniak (kg/jr)	838,6	286,1	- 552,5
Fijn stof (gram/jr)	536.676	2.790	- 533.886
Geur (OU_E/s)	2562,3	6435	+ 3872,7

Immissie	Vergunde situatie	Aanvraag 27-05-19	Geldende norm	WHO-advieswaarde ¹⁾
Ammoniakdepositie (mol N/ha)	1,0	0,32	afname	-
Fijn stof (µg/m³)	19,62	18,05	40	20
Geurbelasting voorgrond (OU_E/s)²⁾	3,1	4,1	14	5
Geurbelasting achtergrond (OU_E/s)³⁾	3,69	7,42	28	10

1) advieswaarde van de Wereldgezondheidsorganisatie, is de waarde waar de GGD naar streeft

2) de voorgrondbelasting is de geurbelasting bij de meest belaste omliggende woning veroorzaakt door alleen de veehouderij aan de Grotestee 8a

3) de achtergrondbelasting is de geurbelasting bij de meest belaste omliggende woning veroorzaakt door alle omliggende bedrijven (cumulatie)

1.1 Gezondheidsaspect

Het onderzoek 'veehouderij en gezondheid omwonenden' (VGO Onderzoek Veehouderij en Gezondheid Omwonenden) geeft aan dat:

- de longfunctie kan verminderen van mensen die in de buurt van veehouderijen wonen. Deze vermindering wordt gevonden als er veel veehouderijen in de buurt zijn (bij 15 of meer bedrijven binnen een kilometer afstand). Dit verband hangt niet samen met een bepaald type veehouderij. In onderhavige situatie liggen er geen 15 bedrijven binnen een kilometer afstand.
- de kans op het oplopen van een longontsteking groter is voor omwonenden van veehouderijen. Recente VGO-analyses geven aan dat het hierbij vooral gaat om mensen die binnen 1 tot 2 kilometer van een geiten- of pluimveehouderij wonen.
- bij geitenhouderijen werden eerder al aanwijzingen voor een verhoogde kans op longontsteking gevonden. De VGO-onderzoekers zien nu een toename over alle jaren van 2007 tot en met 2013, dus ook na de Q-koortsepidemie, die van 2007 tot en met 2010 plaatsvond. Het aantal extra gevallen van longontsteking in het onderzoeksgebied dat kan worden toegeschreven aan de geitenbedrijven is ongeveer 130 patiënten per 100.000 mensen per jaar. Dat komt neer op ongeveer 7,8% extra patiënten. Wat deze toename veroorzaakt, is nog onduidelijk.
- astma en allergieën voor huisstof, pollen, katten en honden minder vaak voorkomen bij omwonenden van veehouderijen.

1.2 Jurisprudentie met betrekking tot het gezondheidsaspect bij geiten

Tegenover de uitspraken van de Raad van State staat lagere rechtspraak van de rechtbank Zeeland – West Brabant van 14 maart 2019. Deze uitspraak gaat over een geweigerde omgevingsvergunning milieu voor het uitbreiden van een geitenhouderij met 1.999 melkgeiten en een mestopslag in Etten-Leur. Kort samengevat zag het bevoegd gezag in de uitkomsten van het onderzoekstraject VGO- waaruit onder andere blijkt dat mensen die in een straal van twee kilometer rondom een geitenhouderij wonen een verhoogde kans op longontsteking hebben – voldoende aanleiding om de uitbreiding met toepassing van het voorzorgsbeginsel te weigeren. Het gaat daarbij met name om de rapporten VGO-2 van 16 juli 2017 en VGO-3 van 22 oktober 2018. De rechtbank achtte het voor de weigering op grond van het voorzorgsbeginsel niet nodig dat oorzakelijke

verbanden zijn aangetoond en evenmin dat de precieze oorzaak van de verhoogde kans duidelijk is. Vergunningvoorschriften waren volgens de rechtbank juist vanwege het gebrek aan inzicht in de oorzakelijke verbanden niet mogelijk. De rechtbank refereerde verder aan de beoordelingsvrijheid die het bevoegd gezag heeft. Tot slot achtte de rechtbank van belang dat het bevoegd gezag de specifieke situatie (binnen een straal van twee kilometer twee woonwijken en meerdere intensieve veehouderijen en een verdubbeling van het aantal geiten) nadrukkelijk in de beoordeling had betrokken. Het weigeringsbesluit haalde de eindstreep. Er is nog niet bekend of beroep is aangetekend tegen het besluit van de rechtbank bij de Raad van State en hoe deze dus zal oordelen.

1.3 Veel weerstand bij omwonenden

Omwonenden hebben grote moeite met de komst van de geitenhouderij. De voornaamste redenen zijn als volgt:

- Ze vrezen dat de geitenhouderij ernstige nadelige gevolgen zal hebben voor hun gezondheid, en dan met name de forse toename van de kans op het krijgen van longontsteking zoals aangetoond in diverse onderzoeken (met name VGO-onderzoeken) en uitgebreid in het nieuws (Zembla) is behandeld.
- Daarnaast vinden zij dat de locatie als zodanig niet geschikt is voor een dergelijk bedrijf gelet op de ligging aan de rand van de kern van Altweeterheide, op 400 meter van een lagere school, op 500 meter afstand van het buurtschap de Meijbaan, direct naast een grote horecavoorziening, in een intensief voor recreatie en sportdoeleinden gebruikt gebied, op minder dan 2 km van de 43 door de gemeente uit te geven kavels op het voormalige MOB-complex en op 200-300 meter afstand van een locatie waar 16 kleinschalige zorgplaatsen voor kwetsbare ouderen in combinatie met maatschappelijke stages en natuurontwikkeling zijn beoogd.
- Bij twijfel of een initiatief ernstige nadelige gevolgen heeft voor de gezondheid van omwonenden niet inhalen, oftewel geen vergunning verlenen.

1.4 Het houden van kippen is conform het bestemmingsplan niet rechtstreeks toegestaan

Het houden van kippen moet worden gezien als intensieve veehouderij en dat is op locatie Grotesteeg 8a niet toegestaan. Wanneer het gebruik al plaatsvond dan is het overgangsrecht van toepassing. Het gebruik mag dan wel niet langer dan een jaar onderbroken zijn, dus ook niet leeg. Omdat er al jaren daadwerkelijk geen pluimvee aanwezig is op locatie Grotesteeg 8a mogen er conform het bestemmingsplan geen kippen meer gehouden worden. De aangevraagde situatie moet juridisch gezien vergeleken worden met de vergunde situatie, dat zijn namelijk de bestaande rechten op die locatie. Ten opzichte van de feitelijke situatie (alleen wat schapen) neemt de ammoniak, fijnstof en geuremissie sterk toe.

1.5 De meeste provincies hebben een geitenstop

Uit voorzorg hebben inmiddels 9 provincies een geitenstop ingesteld. Daarnaast heeft de provincie Limburg een Wijzigingsverordening Omgevingsverordening Limburg 2014 Paragraaf 2.4 Bestuursafspraken regionale uitwerking POL2014 vastgesteld op 21 januari 2019 waarin geiten ook als intensieve veehouderij moet worden gezien. Omdat het bestemmingsplan Buitengebied is vastgesteld voordat deze wijzigingsverordening is vastgesteld valt dit initiatief echter onder de overgangsbepaling. Door het instellen van een geitenstop in veel provincies en het aanwijzen van geiten als IV blijkt dat vrijwel heel Nederland geitenboerderijen aan banden legt vanwege zorgen over gezondheidsrisico's.

1.6 De resultaten van de vervolgonderzoeken zijn nog niet bekend

In 2019 zijn diverse vervolgonderzoeken gestart om oorzaken te vinden van eerdere resultaten. Derhalve is het vanuit gezondheidsoogpunt niet wenselijk de vergunning te verlenen zolang niet duidelijk is wat de oorzaak is van de gezondheidsrisico's.

Kanttekeningen en risico's

1.1 Er wordt voldaan aan het gestelde in het GGD advies

Op 5 september 2018 is de GGD om advies gevraagd naar aanleiding van de ingediende Notitie RDN. Op 2 oktober 2018 heeft de GGD het gevraagde advies uitgebracht. Daarna is op 2 november 2018 nog aan de GGD gevraagd of het uitgebrachte advies aangepast moet worden naar aanleiding van de uitkomsten van het onderzoek Veehouderij en Gezondheid Omwonenden III (VGO-3) dat op 22 oktober 2018 bekend is geworden. In VGO-3 is namelijk gebleken dat bij mensen die in de buurt van geitenhouderijen wonen, ook in de jaren 2014 tot en met 2016 vaker longontstekingen voorkomen. Op 5 november 2018 is door de GGD aangegeven dat hun advies niet aangepast hoeft te worden naar aanleiding van VGO-3. In het advies op de notitie RDN is door het college aangegeven dat op alle conclusies en aanbevelingen van de GGD ingegaan dient te worden bij het opstellen van het MER. Het GGD advies is als bijlage 2 bijgevoegd.

Uit de aanvraag en het bijbehorende MER blijkt dat in het MER ingegaan is op alle conclusies en aanbevelingen van de GGD. Zo is aanvullend op de notitie RDN in de aanvraag de BBT (best beschikbare technieken)-maatregel opgenomen dat op de geitenstal een biologische luchtwasser geplaatst zal worden om de geurbelasting op de omliggende woningen te beperken. Daarnaast zijn in de aanvraag/MER diverse maatregelen beschreven die de ondernemer zal treffen om de verspreiding en uitstoot van zoönosenverwekkers en bacteriën te voorkomen dan wel te beheersen. Ook is in de aanvraag en MER opgenomen dat alleen de inrit die het verst van de woningen is gelegen gebruikt zal worden voor zwaarder transport.

De in de MER genoemde maatregelen zullen in de voorschriften van de vergunning opgenomen worden.

1.2 Forse afname van ammoniak- en fijn stof emissie ten opzichte van vergunde situatie

In de aangevraagde situatie is er sprake van een afname van de ammoniakemissie met 552,5 kg/jaar ten opzichte van de vergunde situatie. Ook de fijn stofemissie neemt fors af ten opzichte van de vergunde situatie met 533.886 gram/jaar, waarbij aangetoond is dat ruimschoots voldaan wordt aan de geldende grenswaarden. Ook wordt voldaan aan de strengere WHO advieswaarde (advieswaarde van de Wereldgezondheidsorganisatie). De afname van ammoniak- en fijn stofemissie is vanuit gezondheidskundig oogpunt een gewenste ontwikkeling.

1.3 Toename van geuremissie (geuruitstoot), maar er wordt wel voldaan aan de normen

Omdat in de aanvraag een biologische luchtwasser op de geitenstal wordt geplaatst, is de geuremissie en de geurbelasting bij de omliggende woningen lager dan in de notitie RDN. Er is nog wel steeds sprake van een toename van de geuremissie ten opzichte van de vergunde situatie en ook de geurbelasting op de omliggende woningen neemt iets toe. De aangevraagde geurbelasting bij de omliggende woningen voldoet ruimschoots aan de geurnormen uit de 'Verordening geurhinder en veehouderij gemeente Weert 2007'. Daarnaast wordt ook voldaan aan de strengere geurnormen die de GGD acceptabel acht in haar advies van 2 oktober 2018.

1.4 Aanvullende voorschriften kunnen worden opgelegd

Momenteel lopen er nog drie vervolgstudies om de oorzaak van het verhoogd risico op longontsteking rond geitenbedrijven te achterhalen. Zodra er meer duidelijkheid is over de mogelijke oorzaken zal beoordeeld worden of daarbij aanvullende maatregelen naar voren zijn gekomen die alsnog als voorschrift aan de milieuvergunning verbonden kunnen worden. Dit zou kunnen op grond van artikel 2.31 van de Wabo in het belang van de bescherming van het milieu. Verder nemen we in het besluit op dat het effect van deze vervolgstudies gemonitord moet worden in het kader van de evaluatie in de m.e.r.-procedure.

1.5 Jurisprudentie met betrekking tot het gezondheidsaspect bij geiten

Uit jurisprudentie over het houden van geiten met betrekking tot het gezondheidsaspect blijkt dat met name het voorzorgsbeginsel van belang is.

Vorzorgsbeginsel

Uit het voorzorgsbeginsel, dat voortvloeit uit artikel 2 en 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM), volgt dat de afwezigheid van zekerheid over het intreden van milieuschade, gelet op de wetenschappelijke en technische kennis op een bepaald moment, niet kan rechtvaardigen dat een staat effectieve en proportionele maatregelen nalaat die zijn gericht op het voorkomen van ernstige en onomkeerbare milieuschade.

Anderzijds brengt het voorzorgsbeginsel niet met zich dat de enkele vrees voor risico's tot maatregelen moet leiden. Met hypothetische risico's die berusten op wetenschappelijk niet bewezen veronderstellingen, hoeft geen rekening te worden gehouden. Daar staat tegenover dat het bevoegd gezag bij onzekerheid over het bestaan en de omvang van risico's voor de volksgezondheid beschermende maatregelen mag nemen, zonder te hoeven wachten totdat ten volle blijkt dat deze risico's inderdaad bestaan en groot zijn. Er moeten dan wel redelijke gronden zijn om gevaar voor de volksgezondheid aan te nemen en bovendien moet de gevreesde schade significant zijn.

Recente jurisprudentie

Er zijn meerdere uitspraken van de Raad van State bekend waaruit blijkt dat het voorzorgsbeginsel in relatie tot de volksgezondheid, gezien het aanzienlijke aantal vragen waarvoor verder wetenschappelijk onderzoek vereist is, geen reden is om de omgevingsvergunning te weigeren.

Voor zover bekend zijn er dit jaar door de Raad van State 2 uitspraken over geitenhouderijen gedaan.

Een uitspraak dateert van 6 februari 2019 en gaat over het omzetten van een paardenhouderij naar een geitenhouderij (houden van 1200 opfokgeiten) in Weert. In deze uitspraak is onder meer overwogen dat uit het rapport van het RIVM blijkt dat rond geitenhouderijen mensen vaker een longontsteking hebben en dat het nog onduidelijk is wat de oorzaak is van deze longontstekingen. In het rapport wordt gesteld dat al wel duidelijk is dat Q-koorts geen verklaring voor het verhoogde risico biedt en dat geitenhouderijen voor zover bekend weinig fijnstof en endotoxinen uitstoten. Om specifieke oorzaken van deze toename te achterhalen is volgens het RIVM meer onderzoek nodig. Pas dan kunnen volgens het RIVM bedrijfgerichte maatregelen worden aanbevolen. Volgens de Raad van State heeft de Rechtbank terecht, rekening houdend met het rapport van het RIVM van juni 2017, geoordeeld dat het college zich op het standpunt heeft kunnen stellen dat het in werking hebben van de inrichting niet zodanige risico's voor de volksgezondheid kan opleveren dat de omgevingsvergunning om die reden had moeten worden geweigerd.

Een nog recentere uitspraak van de Raad van State dateert van 7 augustus 2019 over de uitbreiding van een geitenhouderij (uitbreiding van 3.850 naar 6.020 geiten, waarvan 4.400 melkgeiten, 1.510 opfokgeiten en 110 bokken) in Baarle-Nassau. Anders dan de Rechtbank vindt de Raad van State dat het college terecht aanvoert dat het VGO-onderzoek geen algemeen aanvaarde wetenschappelijke inzichten bevat. Verder vindt de Raad van State, ook anders dan de Rechtbank, dat niet aannemelijk gemaakt is dat een minimumniveau in de aantasting van het milieu is overschreden, zodat niet gesteld kan worden dat er sprake is van de schending van artikel 8 van de EVRM.

1.6 Relatie ruimtelijk spoor / voorbereidingsbesluit

De aanvraag betreft alleen de activiteit milieu en het beoogde gebruik is niet in strijd met het bestemmingsplan. Er geldt dus geen weigeringsgrond voor de omgevingsvergunning activiteit milieu in het kader van het ruimtelijk spoor.

Verder geldt er op grond van het voorbereidingsbesluit van de provincie voor een omgevingsvergunning activiteit milieu geen aanhoudingsplicht. Die geldt alleen voor de activiteit bouwen.

Wel geldt er nog een gebruiksverbod op grond van het voorbereidingsbesluit van de provincie, maar dat zou voor de geitenhouderij aan de Grotesteeg 8a kunnen vervallen indien zij naar verwachting in de nog vast te stellen verordening onder het overgangsrecht komt te vallen.

Zoals uit bijlage 1 blijkt kan met een tweede voorbereidingsbesluit van de gemeente ten aanzien van de geitenhouderij aan de Grotesteeg 8a niet worden voorkomen dat Schram alsnog onder de werking van een (nieuw) gebruiksverbod komt te vallen na daar eerst van te zijn uitgezonderd.

Financiële en juridische gevolgen

Als de aangevraagde vergunning geweigerd wordt kan hiertegen door de aanvrager beroep en later hoger beroep aangetekend worden. Als bij de rechtbank of de Raad van State blijkt dat de vergunning ten onrechte geweigerd is, komt de aanvrager in aanmerking voor een vergoeding van de proceskosten en eventuele schadeloosstelling.

Als de aangevraagde vergunning verleend wordt kan hiertegen door omwonenden beroep en later hoger beroep aangetekend worden. Als bij de rechtbank of de Raad van State blijkt dat de vergunning ten onrechte verleend is, komen de omwonenden in aanmerking voor een vergoeding van de proceskosten.

Ten aanzien van het ontwerpbesluit kan eenieder nog zienswijzen indienen. Voor het verloop van de te volgen procedure wordt verwezen naar bijlage 3.

Uitvoering/evaluatie

Niet van toepassing

Communicatie/participatie

De ontwerp omgevingsvergunning wordt gepubliceerd in het weekblad 'ViaLimburg, editie Weert / Nederweert'. Ook wordt het ontwerpbesluit gepubliceerd op de landelijke site www.overheid.nl. Eenieder kan tijdens de periode van ter inzage legging eventuele zienswijzen tegen het ontwerpbesluit indienen.

Advies raadscommissie

Niet van toepassing

Bijlagen

Bijlage 1: Memo over de juridische consequenties van het voorbereidingsbesluit m.b.t. geiten van de Provincie van 27 mei 2019 en van het gemeentelijk voorbereidingsbesluit uit 2018

Bijlage 2: GGD advies

Bijlage 3: Schema procedure omgevingsvergunning uitgebreide procedure

Bijlage 4: Aanvraag om omgevingsvergunning met bijbehorende bijlagen, waaronder het MER en de samenvatting van het MER

Burgemeester en wethouders van Weert,

secretaris,	de burgemeester,
M.J.M. Meertens	A.A.M.M. Heijmans

Nummer raadsvoorstel: DJ-831059

RAADSBESLUIT

De raad van de gemeente Weert,

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 24 september 2019

besluit:

1. Kenbaar maken van eventuele wensen en bedenkingen betreffende het voornemen om de gevraagde omgevingsvergunning (milieu) van een geitenhouderij aan de Grotesteeg 8a te weigeren totdat de resultaten van de gezondheidsonderzoeken bekend zijn.
2. Kennis te nemen van de memo over de juridische consequenties van het voorbereidingsbesluit van de provincie van 27 mei 2019 voor de lopende aanvragen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 13 november 2019.

De griffier,	De voorzitter,
M.H.R.M. Wolfs-Corten	A.A.M.M. Heijmans